

Nejčastější zdravotní potíže u cestovatelů

XXVIII. hradecké vakcinologické dny

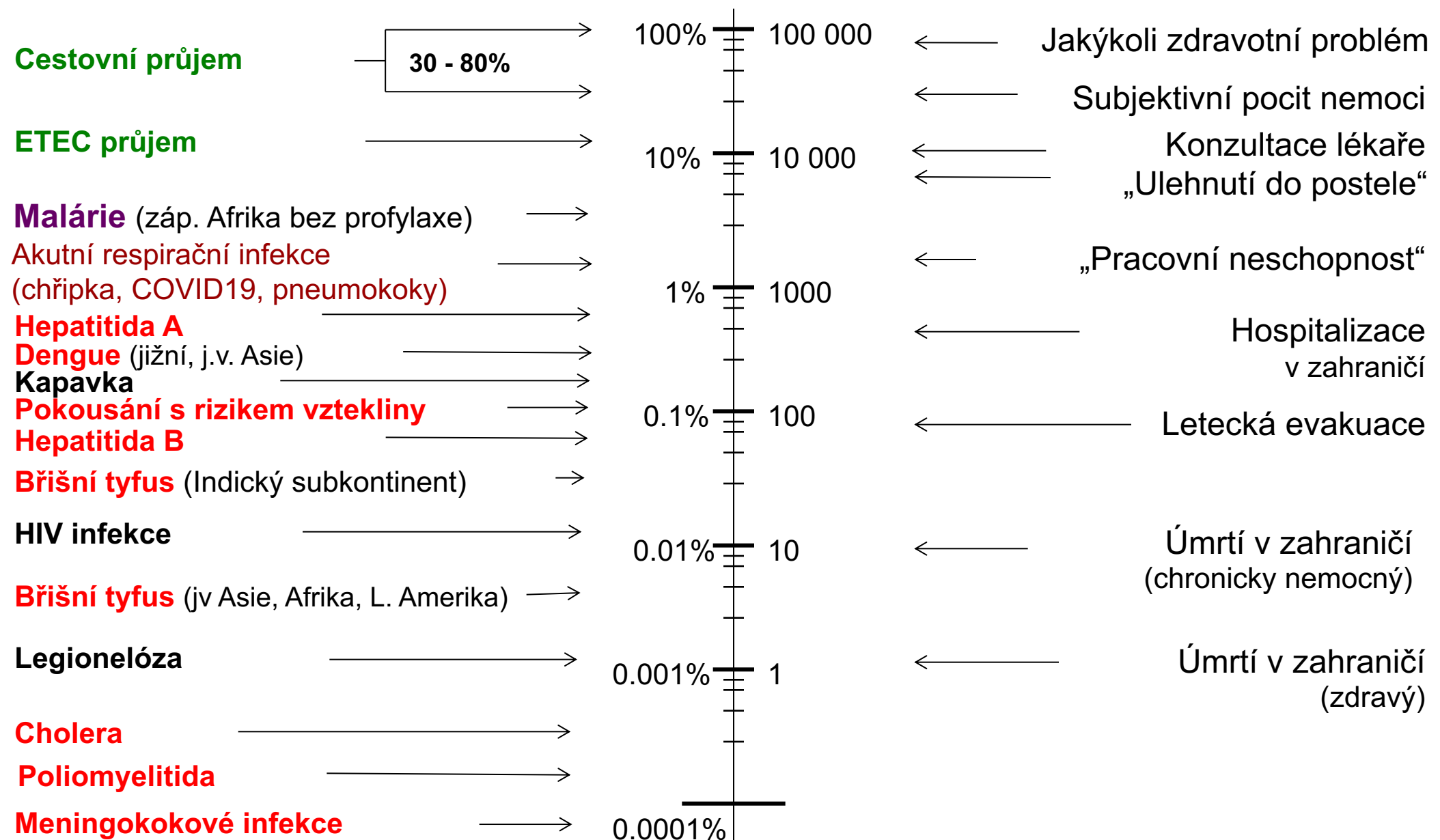
Hotel Aldis, Hradec Králové
5.-7. října 2023

František Stejskal

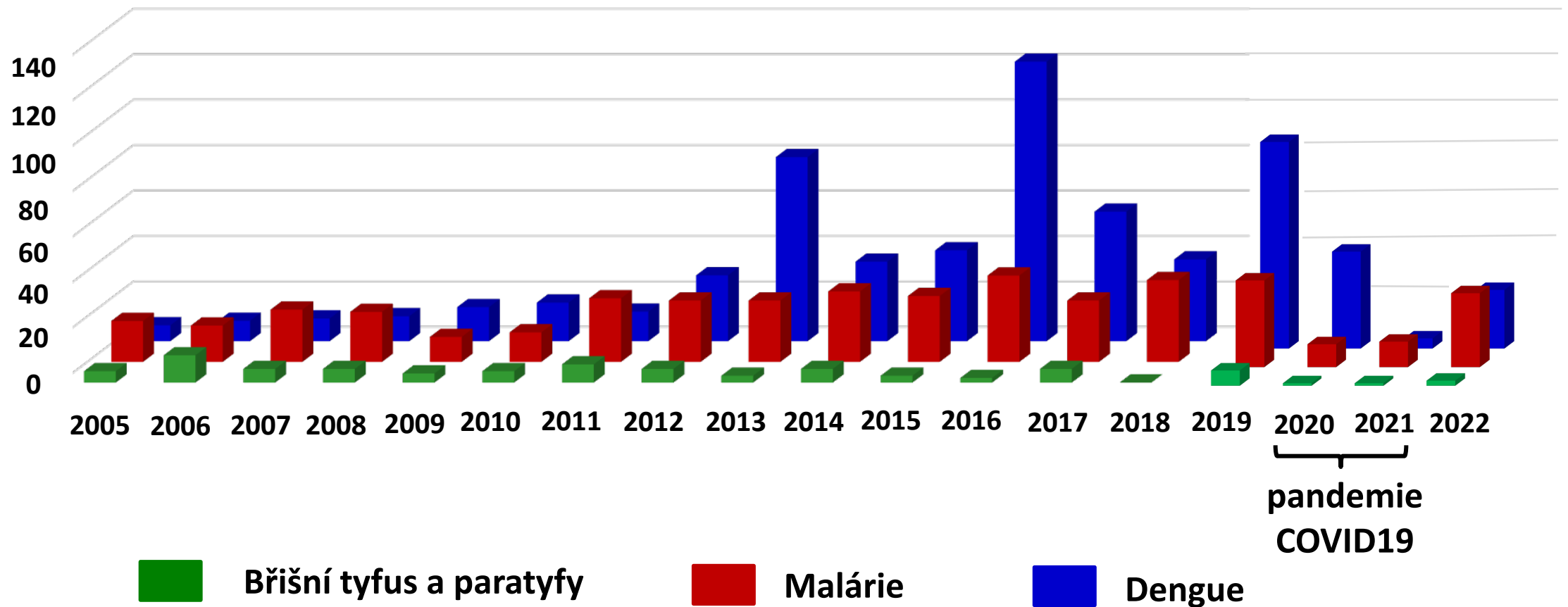
Klinika infekčních nemocí 2. LF UK a Nemocnice Na Bulovce v Praze
Ústav imunologie a mikrobiologie 1. LF UK a VFN v Praze
Infekční oddělení KN Liberec

fstej@lf1.cuni.cz

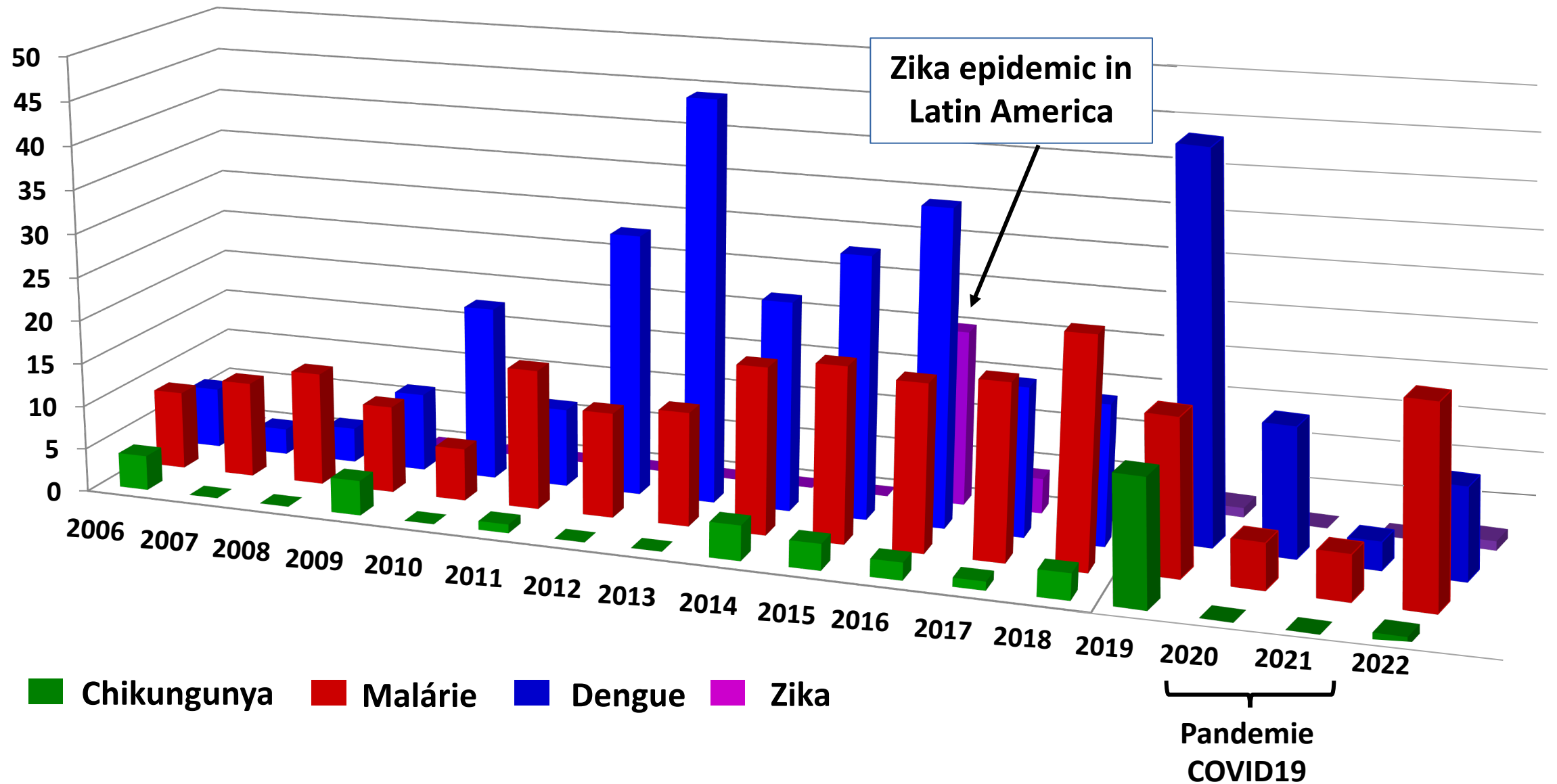
Zdravotní potíže po 1 měsíci pobytu v tropech – upraveno dle Steffen at al.

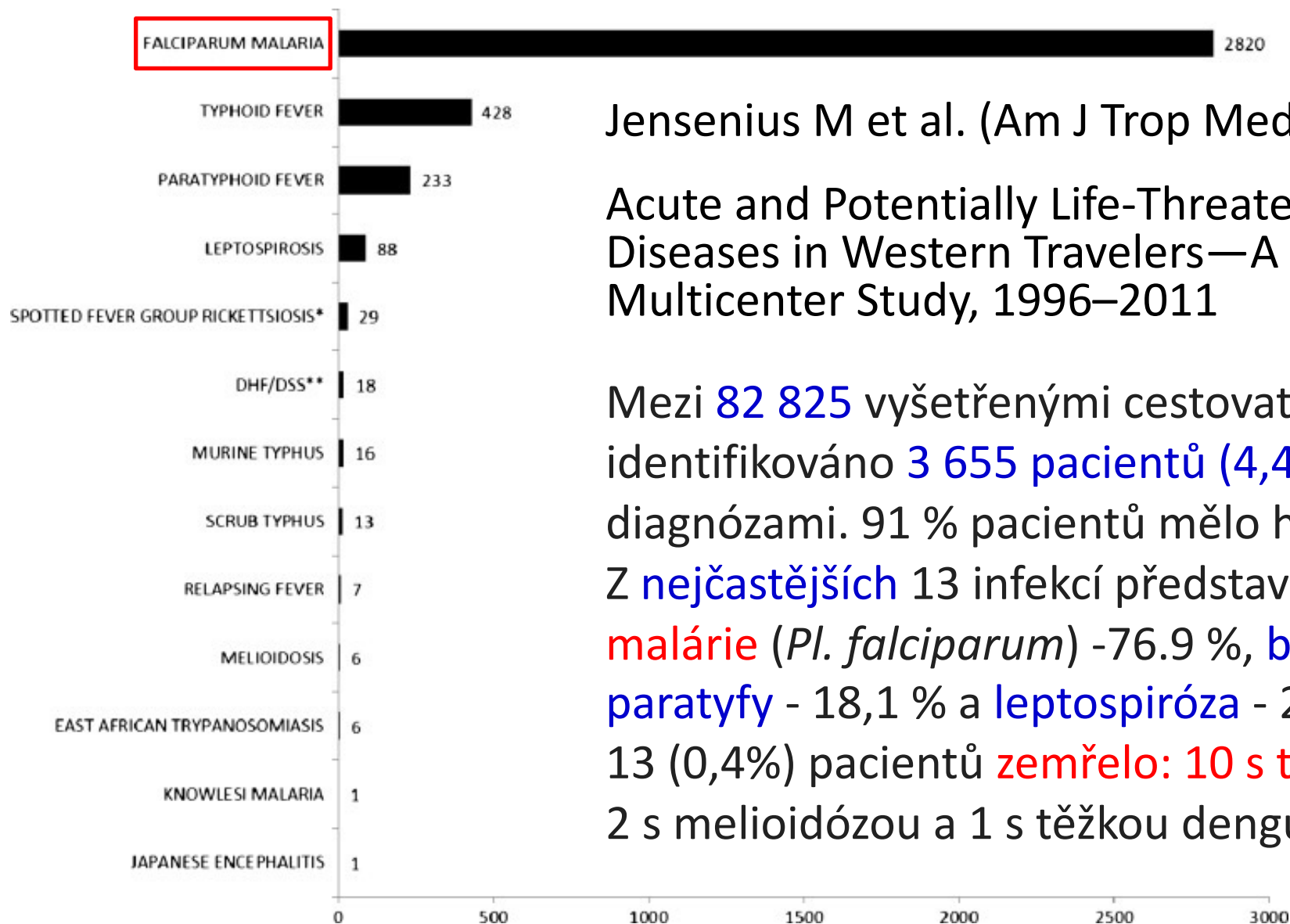
Importované tropické infekce do ČR (2005-2022)

Import malárie, dengue, chikungunya a Zika, Nemocnice Na Bulovce v letech 2006-22

Importované horečnaté život ohrožující nákazy

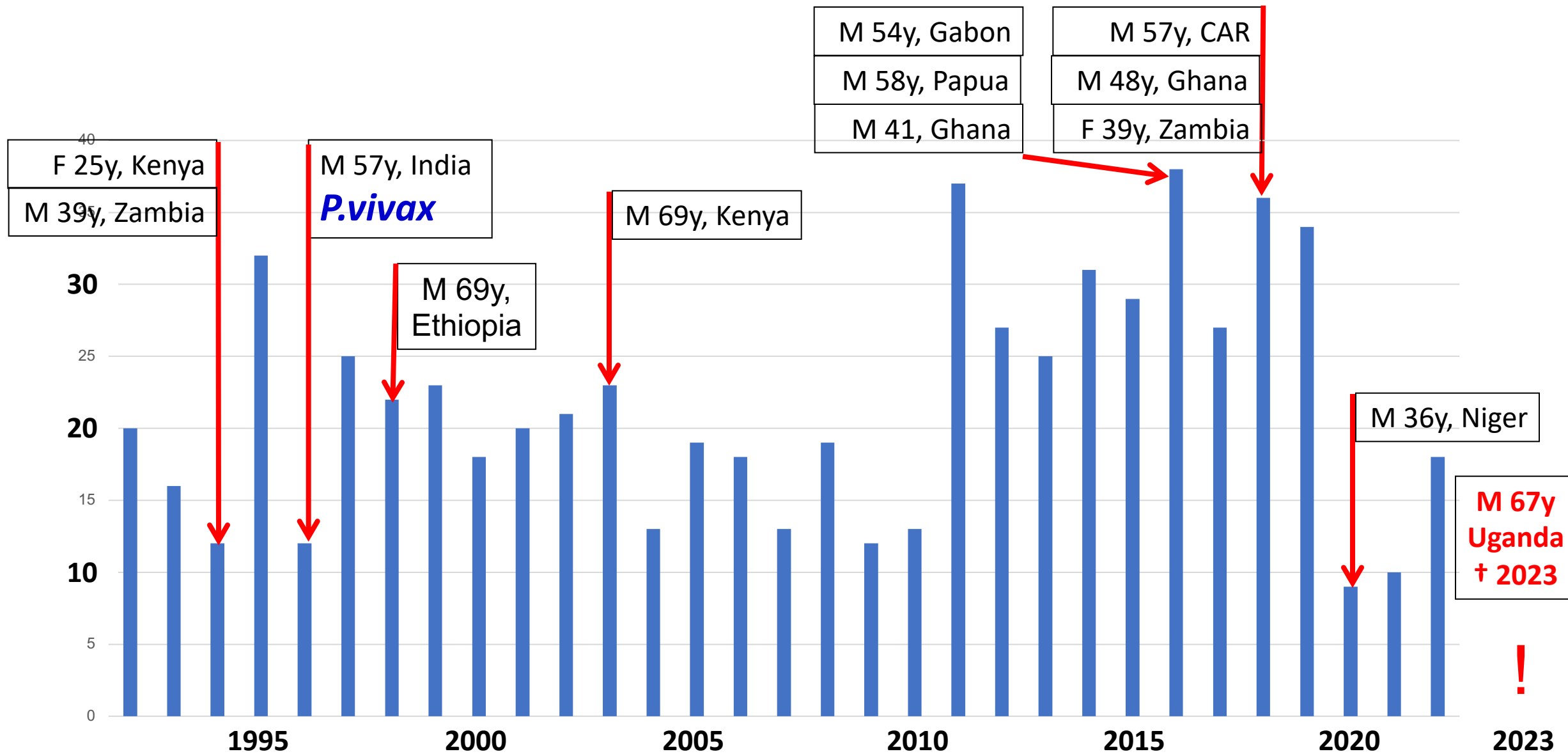
Jensenius M et al. (Am J Trop Med Hyg. 2013)

Acute and Potentially Life-Threatening Tropical Diseases in Western Travelers—A GeoSentinel Multicenter Study, 1996–2011

Mezi 82 825 vyšetřenými cestovateli bylo identifikováno 3 655 pacientů (4,4 %) s celkem 3 666 diagnózami. 91 % pacientů mělo horečku.

Z nejčastějších 13 infekcí představovaly: tropická malárie (*Pl. falciparum*) -76.9 %, břišní tyfus a paratyfy - 18,1 % a leptospiróza - 2,4 %.

13 (0,4%) pacientů zemřelo: 10 s tropickou malárií, 2 s melioidózou a 1 s těžkou dengue.

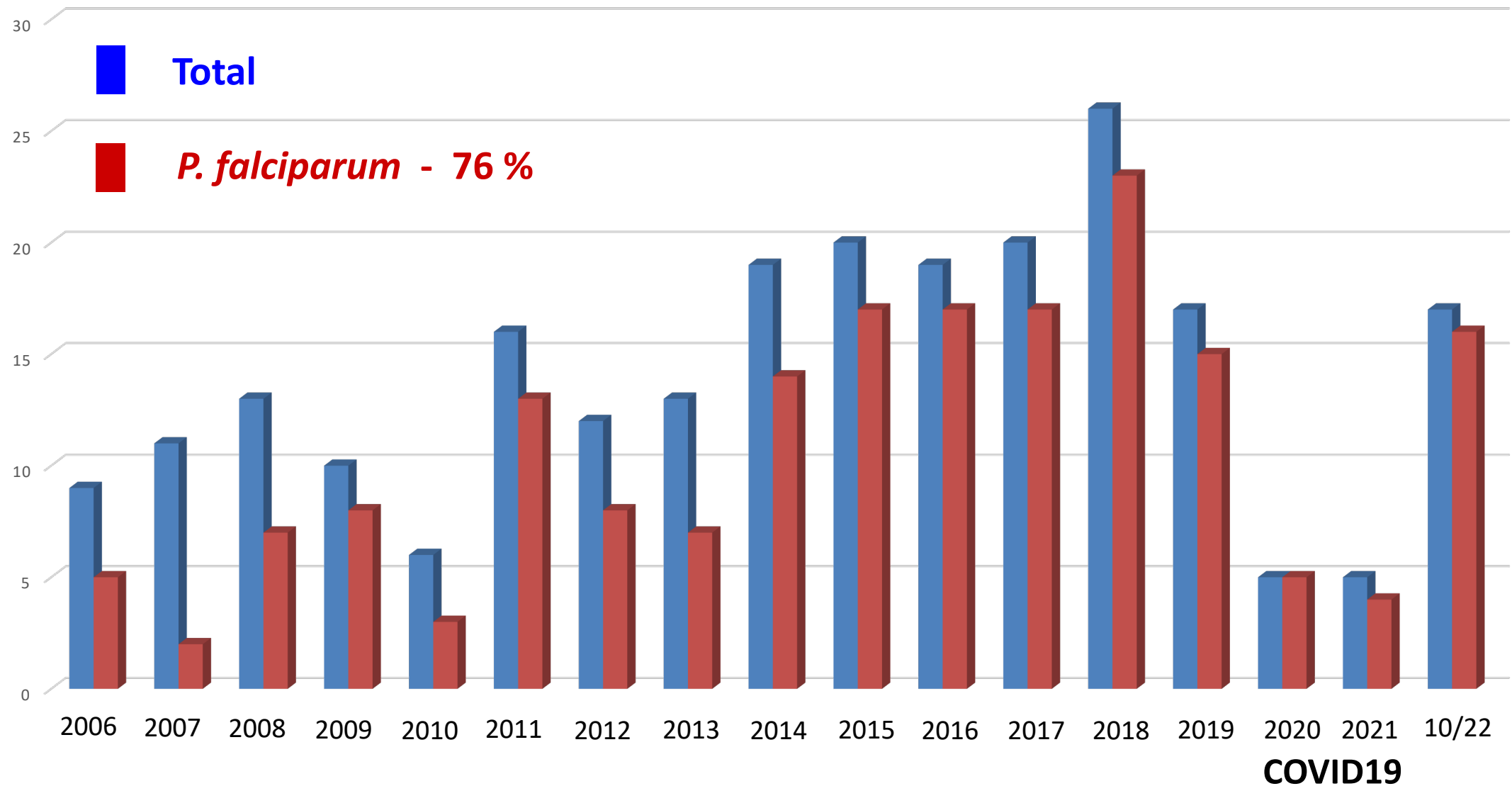

Počty případů a úmrtí na malárii v ČR v letech 1992-2022 (EPIDAT, ISIN, NRL)

Užívání antimalarické profylaxe u pacientů s malárií (n=203) ve FNB

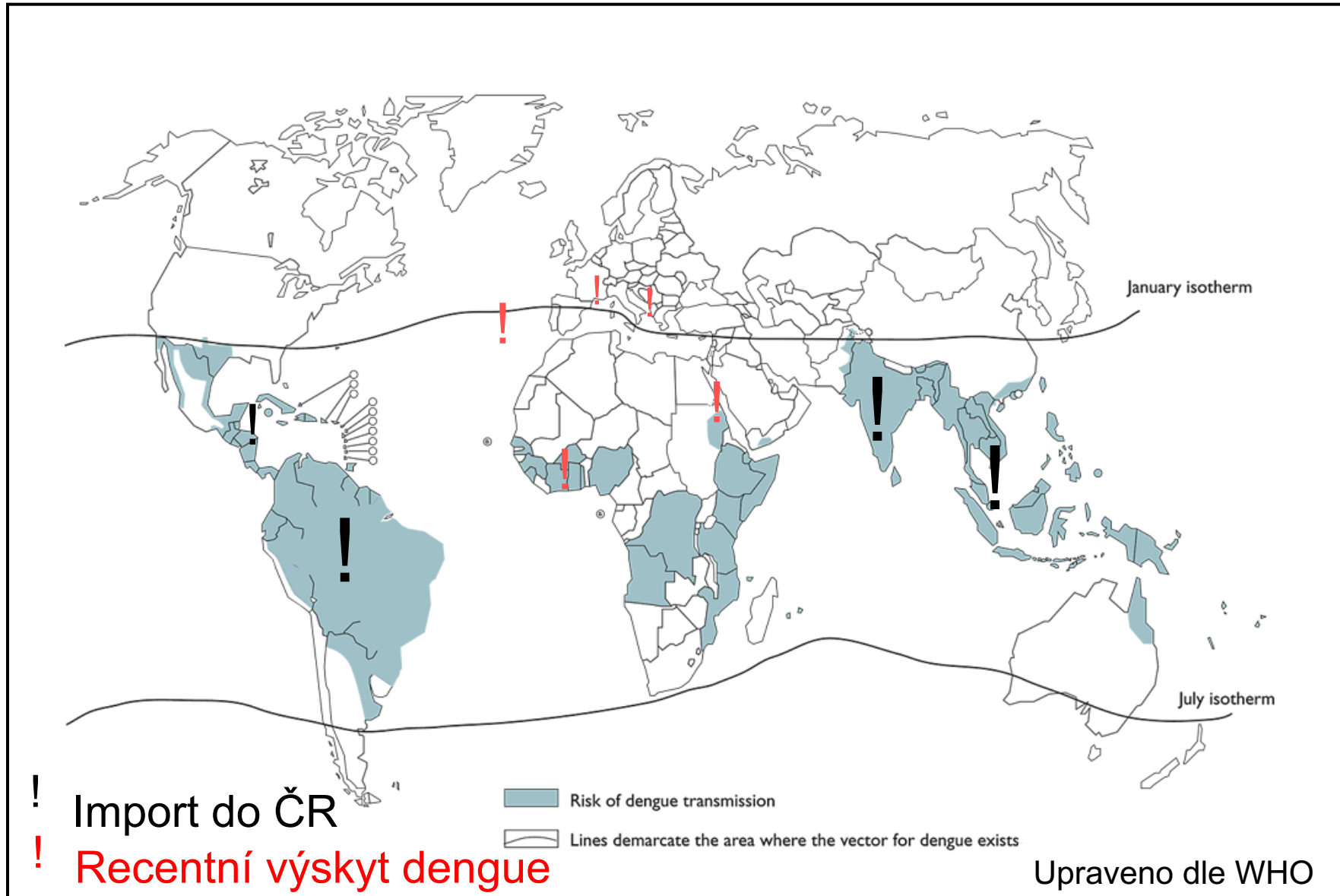
	Těžká falciparum	Nekomplikovaná falciparum	Non-falciparum
Počet pacientů	32 (15,8 %)	122 (60,0 %)	49 (24,2 %)
Užívali nějakou profylaxi	3 (9,4 %)	14 (11,5 %)	17 (36,7 %)
Užívali správnou profylaxi	0	1x meflochin	12x
Neadekvátní profylaxe	1x chlorochin 1x artemisinin	3x	NA
„Nekompliantní“	3	9x	NA

Poměr tropické malárie (*P. falciparum*) ke všem případům na Infekční klinice FN Bulovka v letech 2006-2022

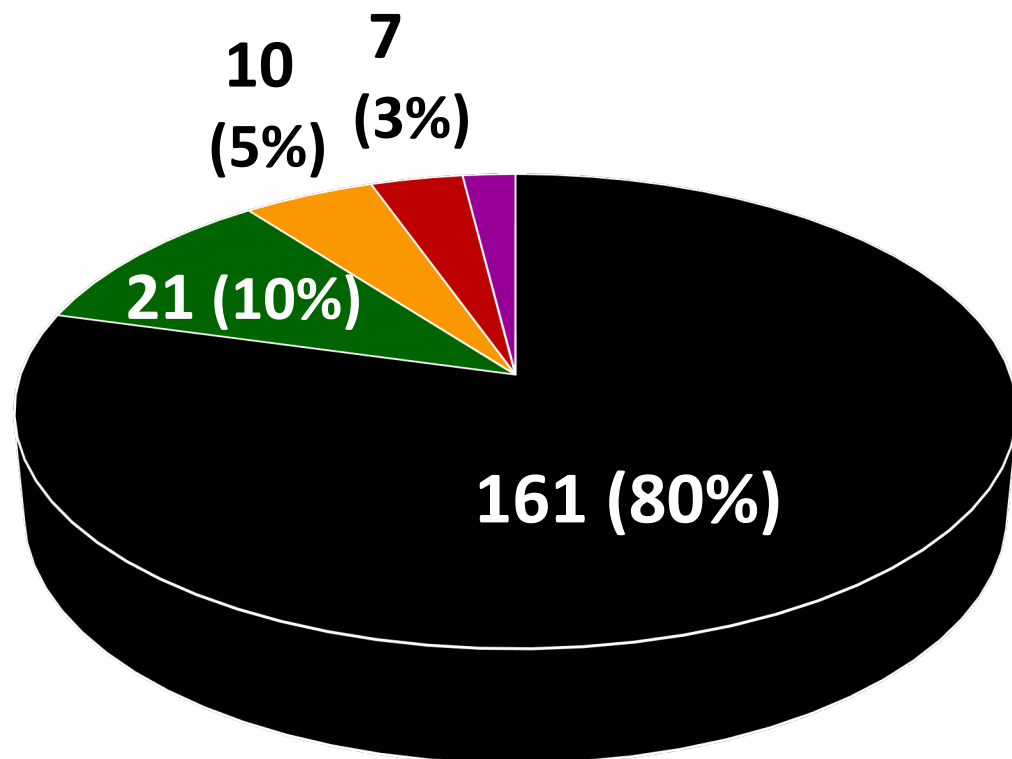

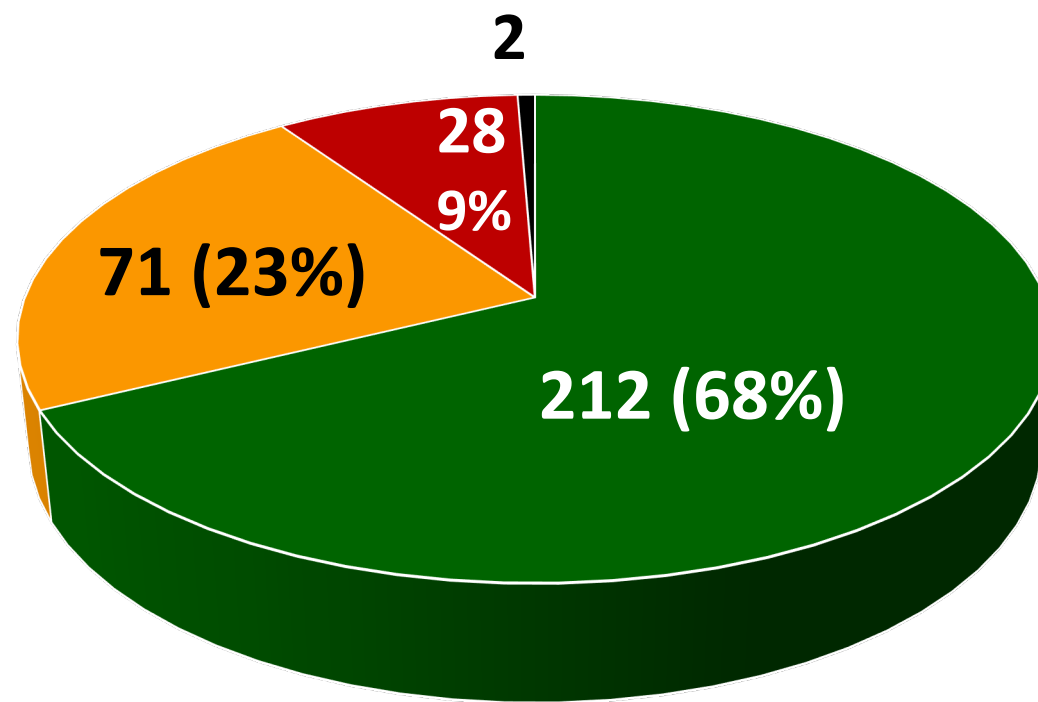
HOREČKA DENGUE – ROZŠÍŘENÍ

Destinatinace pacientů s malárií (203) a dengue (313) ve FN Bulovka

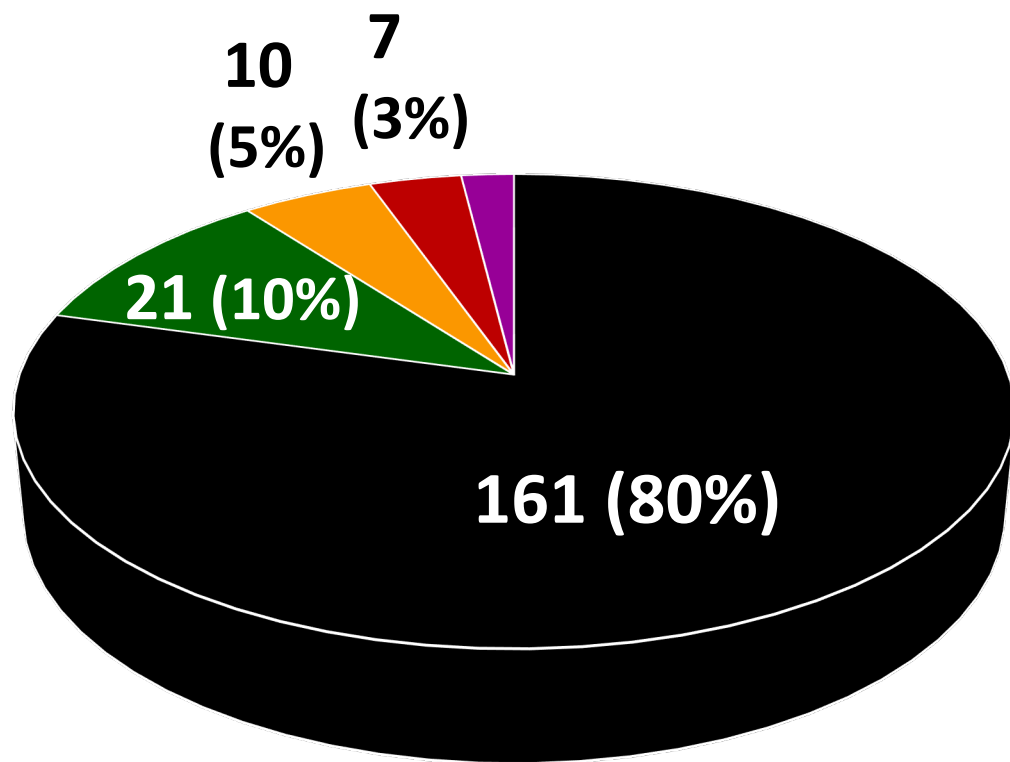
Malárie

Dengue

Destinatinace pacientů s malárií (203) a dengue (313) ve FN Bulovka

Malárie

Foto: MUDr. D. Tomíčková, FNB

72% pacientů s **dengue** mělo horečku

Rychlé diagnostické testy na detekci dengue, (Zika) NS1 Ag - imunochromatografie

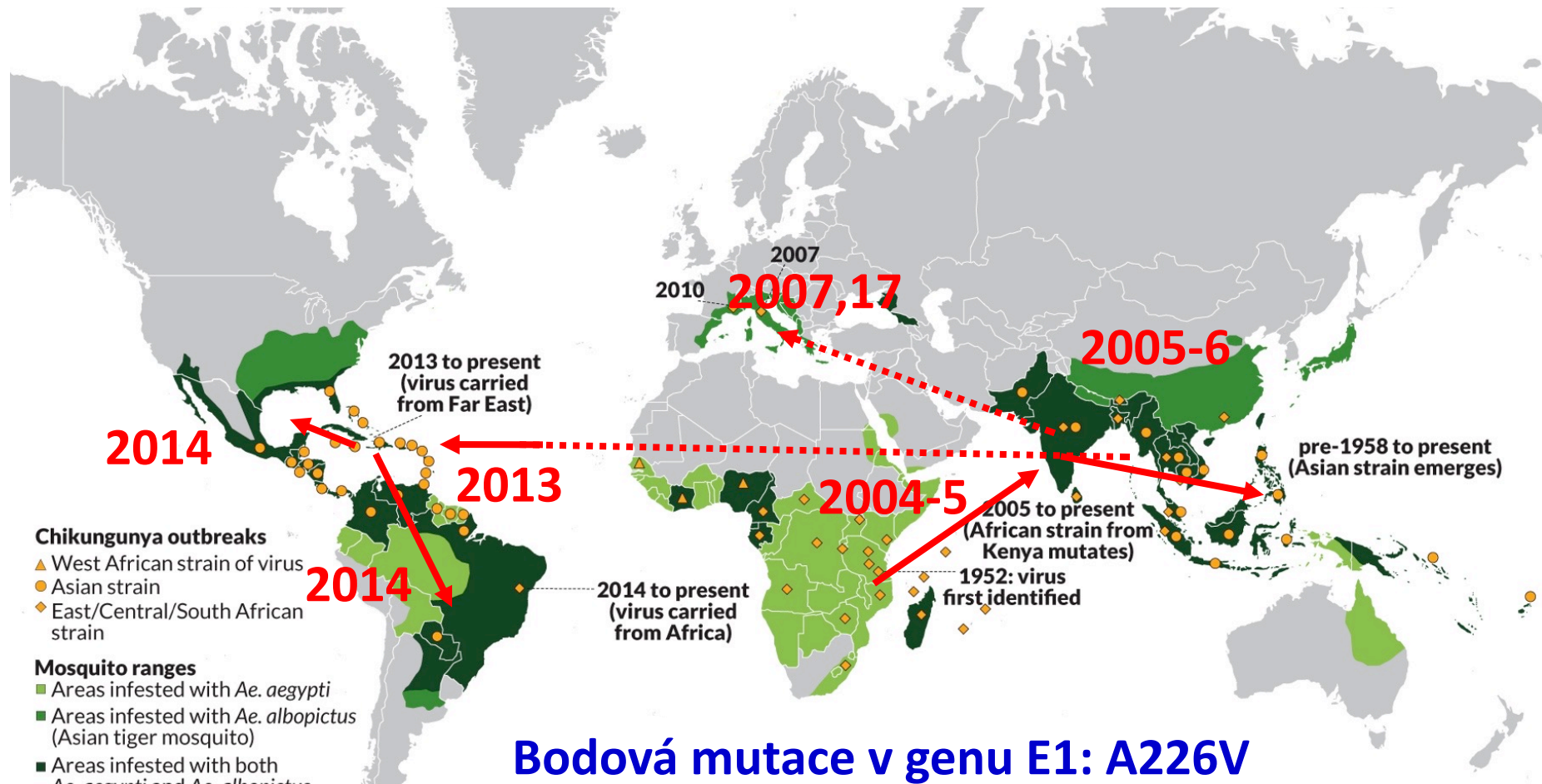

Distribuce: Abbott

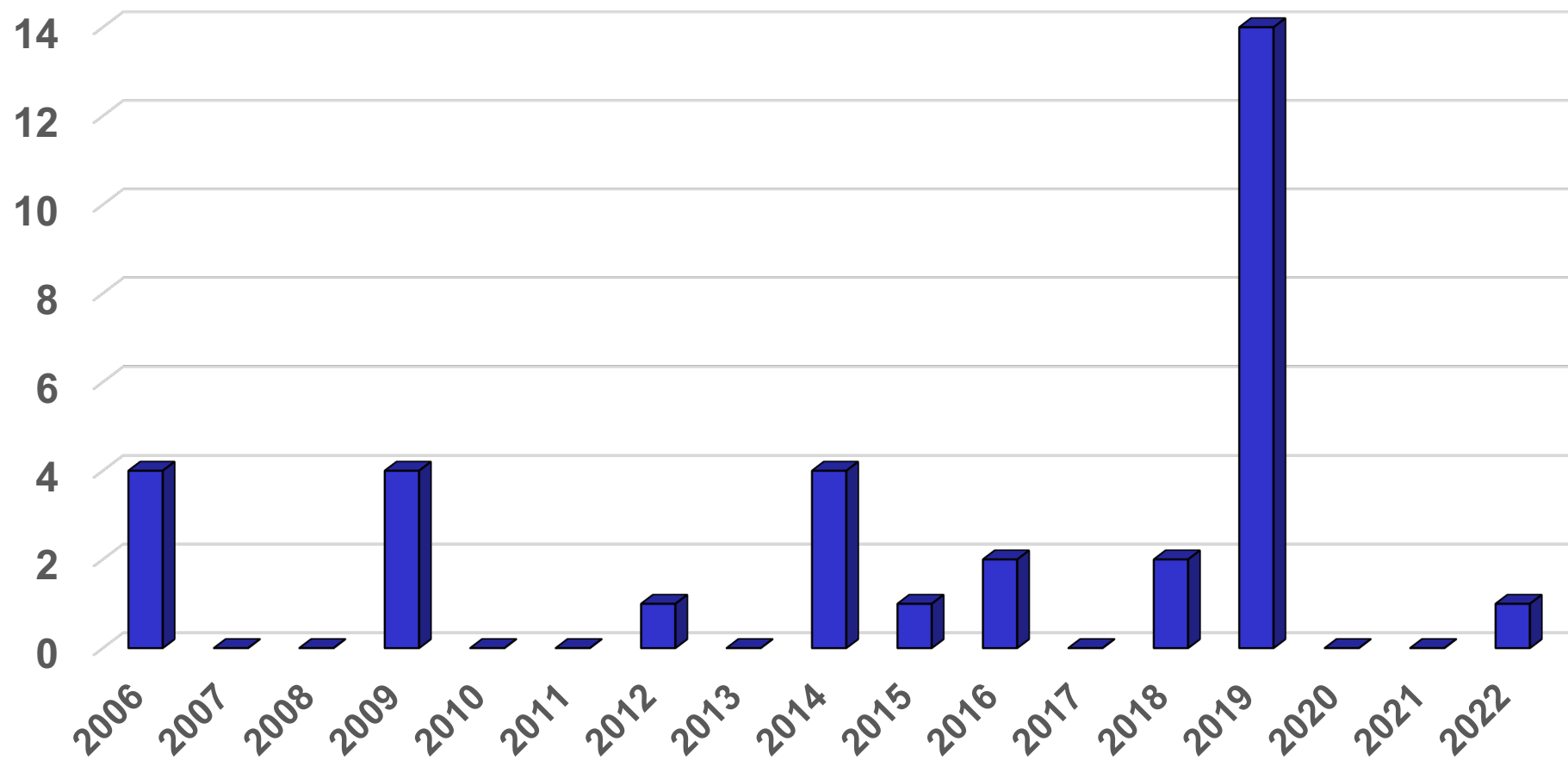
Destinace pacientů s dengue, chikungunya a Zika na infekční klinice FN Bulovka v letech 2004-19

	Dengue %	Chikungunya %	Zika %
J.v. Asie	67,7	50,0	5,2
Jižní Asie	22,7	26,7	5,2
Latinská Amerika	9,0	23,3	89,6
Afrika	0,6	0	0

Šíření horečky chikungunya od roku 2004

Importovaná horečka dengue ve FN Bulovka během let 2006-2022

Mauritius
Reunion

India
SE Asia

Latin America
India

Thailand

Malaysia

Importovaná horečka dengue ve FN Bulovka během let 2006-2022

14

Vyšetřování turistů slouží jako sentinelový vzorek globálního výskytu tropických infekcí

8

6

4

2

0

2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

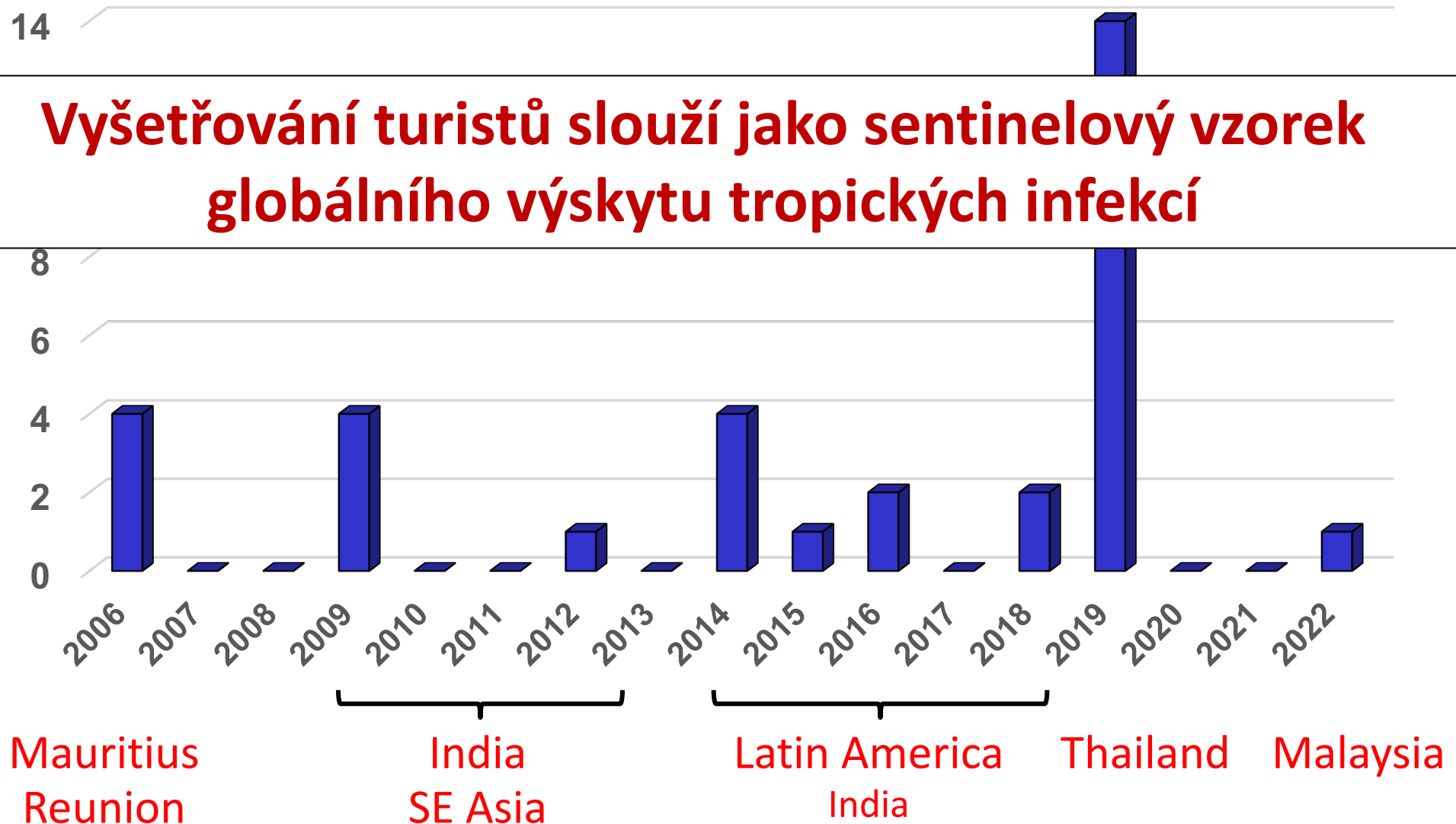
Mauritius
Reunion

India
SE Asia

Latin America
India

Thailand

Malaysia

Klinické příznaky pacientů s dengue, Zika a chikungunya

	DENV	ZIKV	CHIKV
Horečka >38°C	+++	-/+	+++
Exantém	+	++	++
Bolesti hlavy	++	+	+/-
Artralgie	+	++	+++
Otoky kloubů	--	-/+	++
Myalgie	++	+	+
Zánět spojivek	-	++	-
Dysgeusie	+	-	-

Klinické příznaky pacientů s dengue, Zika a chikungunya na infekční klinice FN Bulovka v letech 2004-19

	Dengue %	Zika %	Chikungunya %
Horečka > 38° C	99,4	42,1	100
Vyrážka	71,9	94,7	86,7
Bolesti hlavy	71,2	73,7	50,0
Bolesti kloubů	60,4	73,7	100
Otoky kloubů	0	42,1	63,3
Průjem	29,1	42,1	23,3
Konjunktivitida	10,9	42,1	13,3

Vyrážka u pacientů s dengue, Zika a chikungunya

Foto: F. Stejskal, FNB

Dengue

Foto: M. Trojánek, FNM

Zika

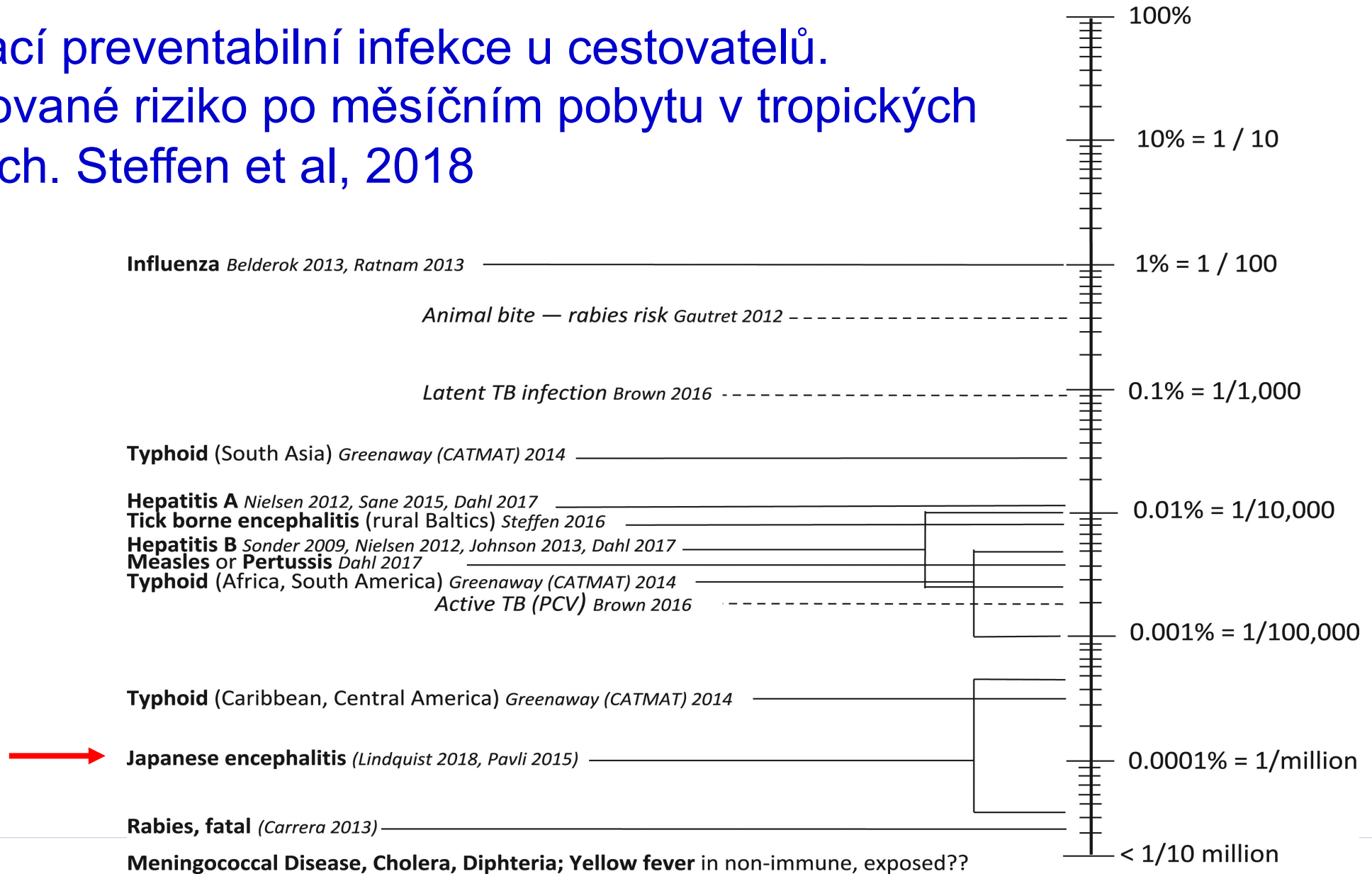
Foto: H. Rozsypal, FNB

Chikungunya

Klinické příznaky pacientů s dengue, Zika a chikungunya na infekční klinice FN Bulovka v letech 2004-19

	Dengue %	Zika %	Chikungunya %
Horečka > 38° C	99,4	42,1	100
Vyrážka	71,9	94,7	86,7
Bolesti hlavy	71,2	73,7	50,0
Bolesti kloubů	60,4	73,7	100
Otoky kloubů	0	42,1	63,3
Průjem	29,1	42,1	23,3
Konjunktivitida	10,9	42,1	13,3

Vakcinací preventabilní infekce u cestovatelů. Odhadované riziko po měsíčním pobytu v tropických oblastech. Steffen et al, 2018

ŽLUTÁ ZIMNICE (YF)

- První importovaný případ do České republiky
  - Léto 2018, neočkovaná žena ze Šumperska po pobytu v Brazílie
  - Průběh – těžká hepatitida

Zvýšený výskyt a šíření v tropické Africe v posledních letech:

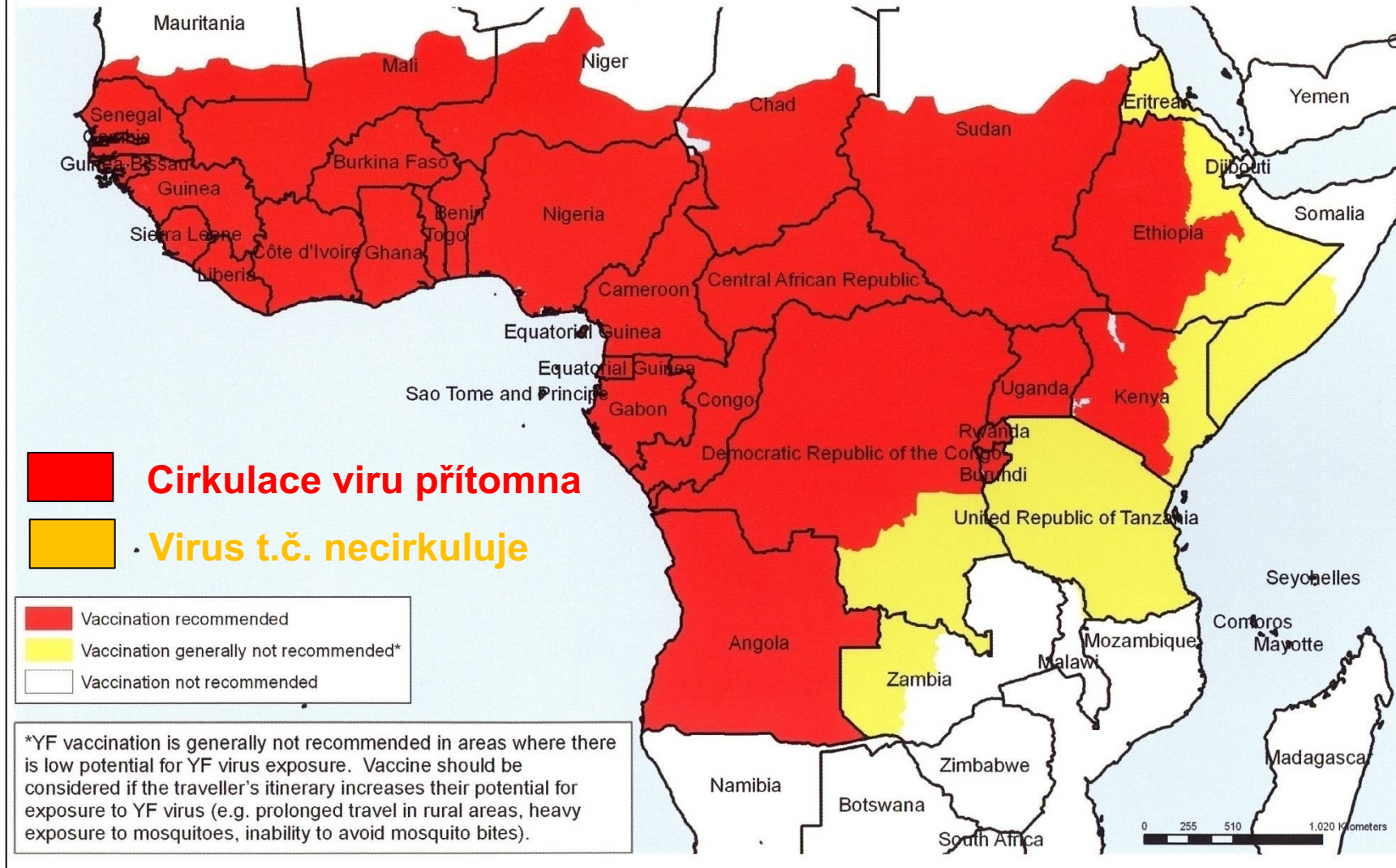
- 1.1.2021 – 26.8.2022: ve 12 zemích hlášeno 184 potvrzených případů a 274 podezření, 21 úmrtí

Očkování: STAMARIL (Sanofi Pasteur), YF-VAX, ARILVAX

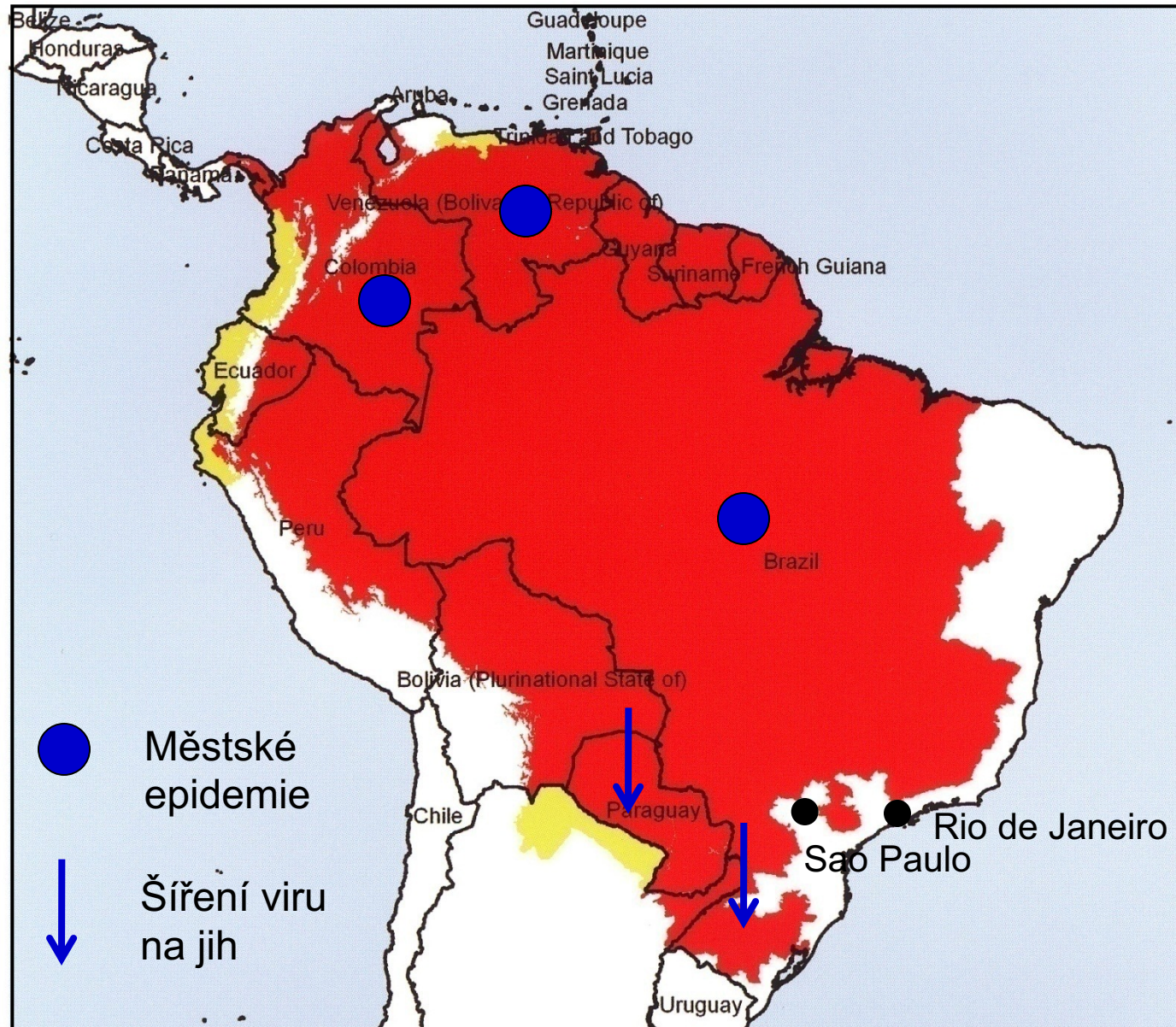
- Živý, atenuovaný kmen 17D kultivovaný na kuřecích embryích, vyvinuta v 30. letech
- Účinná 10 dní po aplikaci; celoživotní ochrana, aplikace u dětí od 9 měsíců

ŽLUTÁ ZIMNICE – ROZŠÍŘENÍ V AFRICE

Zdroj WHO a National Travel Health Network and Centre (NaTHNaC)

Současné šíření žluté zimnice v Jižní Americe

Zdroj WHO a National Travel Health Network and Centre (NaTHNaC)

ŽLUTÁ ZIMNICE (YF)

- První importovaný případ do České republiky
  - Léto 2018, neočkovaná žena ze Šumperska po pobytu v Brazílie
  - Průběh – těžká hepatitida

Zvýšený výskyt a šíření v tropické Africe v posledních letech:

- 1.1.2021 – 26.8.2022: ve 12 zemích hlášeno 184 potvrzených případů a 274 podezření, 21 úmrtí; 3,9 mil. osob očkováno

Očkování: STAMARIL, YF-VAX, ARILVAX

- Živý, atenuovaný kmen 17D kultivovaný na kuřecích embryích, vyvinuta v 30. letech
- Účinná 10 dní po aplikaci; celoživotní ochrana, aplikace u dětí od 9 měsíců

JAPONSKÁ ENCEFALITIDA

➤ První importovaný případ do České republiky

- Muž, 68 let, říjen 2017, příznaky 10 dnů po návratu z Bali: horečka 41 °C, zimnice, kvalitativní porucha vědomí, JIP

Flavivirus (Togaviridae)

- Incidence manifestní JE se odhaduje na 67 900 případů ročně; 1,8 případů na 100 000 obyvatel
- Riziko nákazy pro cestovatele se odhaduje na < 1 případ na milion turistů

Rezervoár:

- přirozeným hostitelem jsou ptáci, dále dobytek, prasata
- Vektor: komáři rodu *Culex*

Klinický průběh: ID 5 – 15 dnů, těžší než u klíšťové encefalitidy

- Prevence: repelenty, oděv

➤ vakcína IXIARO: od 2 měsíců, 2 dávky po 1 měsíci (18-65 let po 7 dnech)

JAPONSKÁ ENCEFALITIDA - ROZŠÍŘENÍ

The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

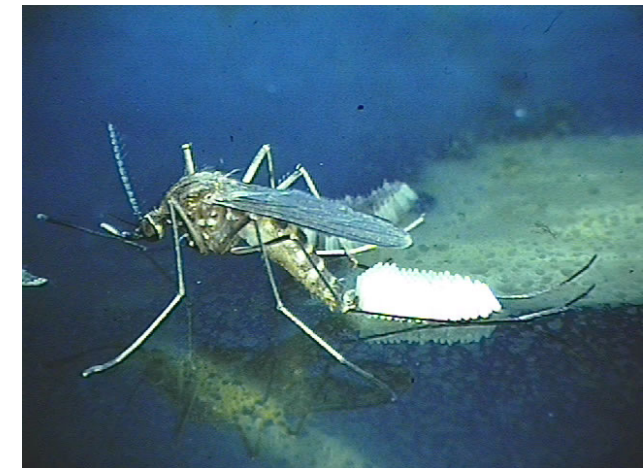
Data Source: World Health Organization
Map Production: Public Health Information
and Geographic Information Systems (GIS)
World Health Organization

© WHO 2008. All rights reserved

Larvy *Culex* a *Aedes*

Samička *Culex* sp.

JAPONSKÁ ENCEFALITIDA

➤ První importovaný případ do České republiky

- Muž, 68 let, říjen 2017, příznaky 10 dnů po návratu z Bali: horečka 41 °C, zimnice, kvalitativní porucha vědomí, JIP

Flavivirus (Togaviridae)

- Incidence manifestní JE se odhaduje na 67 900 případů ročně; 1,8 případů na 100 000 obyvatel
- Riziko nákazy pro cestovatele se odhaduje na < 1 případ na milion turistů

Rezervoár:

- přirozeným hostitelem jsou ptáci, dále dobytek, prasata
- Vektor: komáři rodu *Culex*

Klinický průběh: ID 5 – 15 dnů, těžší než u klíšťové encefalitidy

- Prevence: repelenty, oděv

➤ vakcína IXIARO: od 2 měsíců, 2 dávky po 1 měsíci (18-65 let po 7 dnech)

Rickettsiové nákazy

ID: 7-14 dnů

Horečka s náhlým začátkem, pocení, bolesti hlavy

Eschara, exantém, lokální lymfadenopatie

Diagnostika: sérologie, PCR (SZÚ, NRL pro boreliózu)

Léčba: doxycyklin, azitromycin

Foto: archiv F. Stejskal

Foto: F. Stejskal, FNB

Foto: M. Trojánek, FNM

Foto: F. Stejskal, FNB

Df. dg. eschary v místě infekce

- Klíšťový tyfus
- Rickettsiové neštovice (*R. acari*)
- Křovinný tyfus (*O. tsutsugamushi*)
- Trypanosomový chancre
- Antrax
- Loxoscelismus
- Bakteriální pyodermie
- Tularémie
- Kožní leishmanióza

Rickettsiové neštovice

Křovinný tyfus

Trypanosomový chancre

Tularemie

Loxosceles reclusa

Kožní antrax

Kožní eflorescence po pobytu v tropech

DĚKUJI ZA POZORNOST